

A pedagógusok bérének rendezését, illetve a szakma presztízsének visszaállítását várják a tanárok a kormánytól, erről **Kerpen Gábor, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének**

elnöke beszélt lapunknak.

Elnök úr, önök szerint a kormány morálisan leértékeli a pedagógusszakmát. Mire alapozzák ezt a kijelentésüket?

- Nemcsak leértékeli, hanem szakmailag meg is kérdőjelezi. Ezt két dolog miatt gondoljuk. A szakmai leértékelést azért, mert törvénybe iktatták, hogy konkrét szakmai kérdésben a pedagógus nem dönthet. Szülői beleegyezés nélkül a kisiskolást nem kényszerítheti évfolyamismétlésre a tanár és a nevelőtestület sem. Ilyen helyzetben meg kell kérdezni a szülőt, és ha ő nem egyezik bele, hogy a gyerekének az a jobb, ha évfolyamot ismételi, nem lehet vele mit csinálni, tovább kell engedni. Ez elképesztő. A morális pedig az, hogy folyamatosan azt halljuk a kormány részéről, hogy túl sok a pedagógus, ám keveset dolgoznak, és azt is rosszul. Ilyen címkéket kapunk mostanában. Nagy valószínűséggel ezt azért teszi a kormány, hogy utána vagy közben könnyebb legyen több mint 8 ezer pedagógust elbocsátani. A cél: ne legyen társadalmi támogatottságuk a pedagógusoknak. De ezzel bakot lőtt a kormány, hiszen éppen 2005 vége óta - nem akarok szerénytelen lenni, de a PDSZ akcióinak köszönhetően - egyre nagyobb a társadalmi támogatottságunk. A kormányzati törekvéseknek egyetlen oka van: a pénz. Meg kellett spórolni tízmilliárdokat - összesen most már több mint 50 milliárdot az elmúlt két évben - a közoktatáson. Tekintet nélkül arra, hogy a diákoknak ez jó-e vagy árt. Nem lehet figyelmen kívül hagyni az iskolához kötődő erőszakot sem. Két gyerek megölt egy harmadikat, már itt tartunk. A diák pedagógus elleni támadása leginkább verbális, de többször előfordult már fizikai erőszak is, illetve a szülő pedagógus elleni agresszív fellépése. Az ezt vizsgáló bizottságban csupán egyetlen pedagógus volt az összesen tizenegy tagból. Egy olyan pedagógus, aki belülről ismeri az iskola világát. Ez is olyan üzenet a kormánytól, ami leértékelheti a pedagógusokat a társadalom szemében. Pedig pont az ellenkezőjét kellene tenni egy rendesen kormányzott országban. Meg kéne erősíteni egyrészt a szülői ház és az iskola kapcsolatát, másrészt a bizalmat a pedagógusok iránt.

- Hány tanárt bocsátottak el?

- Több mint 8 ezer pedagógus veszítette el az állását. Egy részük nyugdíjba ment. Több mint 10 ezer státus szűnt meg, tehát aki bejönne a rendszerbe, az se tud hol elhelyezkedni.

- Jelen pillanatban hány tanár dolgozik Magyarországon?

- A közoktatásban hozzávetőleg 160 ezer.

- Milyen következménye van a tanári szakmára nézve, hogy ennyi embert elbocsátottak? Hova kerültek ezek az emberek?

- Kicsit távolabbról kezdeném. Most azt mondja az Oktatási Minisztérium, hogy magasabb

bérezésért be kell csábítani fiatalokat a pedagóguspályára. Ezért azt javasolja, hogy legyen a pályakezdőknek plusz 25 vagy plusz negyvenezer forintos illetménykiegészítésük. Ami azért nonszensz, hiszen egy 15 éve pályán levő ugyananyit keresne, mint egy pályakezdő. De nemcsak azért nem jönnek a pályára fiatalok jelentős számban, mert alacsony a bér, hanem azért, mert azt láthatják most, hogy fél év alatt ki lehet rúgni több mint 8 ezer embert. Ez egyáltalán nem egy biztonságos jövőt megalapozó pálya. Így akik most bent maradtak, azok jóval többet kell hogy dolgozzanak, hiszen a kötelező óraszám emelésével tudták kirúgni a kollégák egy részét. A tanárbérek reálértéke 10 százalékkal lett kevesebb az elmúlt évben. Nem tudni, hova kerültek az elbocsátott pedagógusok. Úgy tűnik, és ezt az Oktatási Minisztérium is megerősítette, hogy ennek a létszámnak csak a töredéke jelenik meg a munkaügyi központokban.

- Ön azt mondta, hogy a kormány azt sugallja: a tanárok keveset és rosszul dolgoznak. Mi az indíték?

- Sejtem, mi a cél. Egyrészt: ez alkalmas arra, hogy a társadalom ne legyen szolidáris. De ezt a csatát szerencsére nem nyerték meg. A másik: azért mondhatja ezt a kormány, mert jelentős erővel bírnak azok a döntéshozókészítésben részt vevő "szakemberek", akiknek ez az álláspontjuk. Tehát, hogy a pedagógusok túl sokan vannak, túl keveset dolgoznak, és azt is rosszul..

- Mi a véleménye az Új tudás programról?

- Ellentmondásos a véleményem. Amit mi már a korábbi kormányzatok idején is mondtunk, hogy döntse el az állam, valamilyen megegyezés alapján, hogy a közsférában mit helyez előtérbe - tűzoltókat, a rendőröket, a pedagógusokat, az egészségügyet vagy bármi más -, most eldől. A közoktatás kerül előtérbe a következő 2-3 évben. Sajnos ellentmondások is vannak a programban. Az állam támogatja azt, hogy a szülők küldjék óvodába a gyerekeiket. Ez egy nagyon fontos elem, hiszen ilyen módon sokkal kisebb problémája lesz a gyerekeknek is és a szülőknek is, a pedagógusnak is az iskolában Ez nagyon fontos. Különösen azokban a társadalmi rétegekben, amelyek rendszeresen nem tanítatják gyerekeiket. Viszont ebben a szépen megfogalmazott tervben van egy nagy ellentmondás: egy év alatt bezártak 200 óvodát. A másik ellentmondás: azt akarják, hogy a kistélepüléseken a közösségi helyeket meg kell erősíteni. Ezzel szemben rengeteg falusi iskolát zártak be. Tehát a kistélepülési iskolák megmentéséről nem szól a program. Ugyanúgy nem szól semmi a pedagógusokról, a munkájukról. Még arról sem szól, hogy a pedagógusok munkáját segítő alkalmazottak létszámát növelnék. Rájuk azért lenne nagyon nagy szükség, mert ha már egyszer növelték a pedagógusok kötelező óraszámát, akkor le kéne venni a pedagógusok válláról az összes olyan terhet, ami nem függ össze közvetlenül az oktatás-neveléssel. Gondolok itt az ifjúság- és gyermekvédelmisre, a család és az iskola kapcsolatát erősítő kollégára. Jó lenne, ha nemcsak a megszorítások határoznák meg a jövőnket, nemcsak a spórolási logika alapozná meg a döntéseket, hanem némi pénzt is befektetnénk az oktatásba.

- Már csak azért is, mert ez alapozza meg a jövőt.

- Így van. Tisztán lehet látni, milyen irányba fejlődik a magyar közoktatás. Nő az iskolához kapcsolódó erőszak. Ez csak gyorsulni fog, és sokkal szélsőségesebb esetek kerülnek majd előtérbe, mint Németországban, Finnországban, de különösen az angolszász államokban. Nem kéne ezt az utat választanunk. A család és az iskola kapcsolatát kéne megerősíteni. Erre nem fordít kellő figyelmet az oktatási kormányzat.

- Ez a liberális oktatáspolitikának a teljes csődjét jelenti?

- Lehet, hogy elérkezik az idő, amikor tanárokat kell importálni, hogy a közoktatást fenn tudjuk

tartani. A világ persze változik. Nem lehet mindent ráfogni az oktatásra, az oktatás rendszerére és az oktatás liberalizációjára, mint ahogy nem lehet mindent ráfogni a pedagógusra sem. Csak az a baj, hogy az utóbbi túl gyakran fordul elő a kormányzati beszédben. Az, hogy a társadalom individualizálódik, nem kizárólag és nem kifejezetten az oktatási rendszer bűne. Ezért felelős a szociálpolitika, a foglalkoztatáspolitikai, az egészségügyi és különösen a médiapolitika. A liberális oktatáspolitikai a csőd felé vezet. A tanár és diák együttműködése romlik általában, különösen a nehéz szociokulturális környezetben élők esetében, másrészt azoknál, ahol is a szülők túlzottan megengedők a gyerekeikkel kapcsolatban. Nem fogadta el az oktatási kormányzat azt a javaslatunkat sem, hogy ha a gyerek szélsőségesen közösségellenes magatartást tanúsít, akkor legalább időszakosan ki lehessen zárni a közösségből, az oktatási intézményből. Ez nonszensz. Például Angliában az igazgató egyszemélyi döntésére ki lehet zárni 45 napra a fegyelmezetlen tanulót. Merthogy ott a törvény védi az oktatási intézményt, a pedagógust, a közösséget. Nálunk azt sem lehetett keresztülvinni a törvénymódosítás kapcsán, hogy konfliktushelyzetben a gyereket ki lehessen vinni az osztályteremből. Pedig 5-10 perc után megnyugodva visszajöhetne az órára. Erre nem volt hajlandó a jelenlegi oktatási kormányzat. Ezek azok az elemek, amelyek azonnali pozitív hatást gyakoroltak volna. Hosszú távon pedig nagyon nagy szükség lenne arra, hogy a kormány olyan típusú programokat írjon ki, amik a szülőt az iskolához közelebb hozzák.

- Mit tesznek a kisiskolák megmentéséért?

- A PDSZ és az Élőlánc több más civil szervezettel, illetve a szociális tárca közreműködésével korábban közös javaslatcsomagot készített a falusi kisiskolák helyzetének rendezésére. Ennek lényege, hogy a kistérségi társulásokon belül ne a fenntartó intézményeknek jusson a finanszírozás nagy része, amelyek jelenleg abban érdekeltek, hogy a kisiskolákat minél hamarabb megszüntessék. Egy minőségi normatívát vezetnénk be, amelynek mértékét attól tennénk függővé, hogyan teljesítenek a központi iskola tagintézményei. "Gyerekgyárak" helyett több kisebb, minőségi képzést nyújtó intézményre van szükség.

Oláh János József